Pelastuskomentaja

Eduskunnan hallintovaliokunta
Rinne Minna-Liisa

44 §
Lausunto Eduskunnan hallintovaliokunnalle sisäisen turvallisuuden selonteosta

HEL 2021-010912 T 00 01 06

Päätös

Helsingin kaupungin pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Eduskunnan hallintovaliokunnalle valtioneuvoston turvallisuuspoliittisesta selonteosta ja lausuu seuraavaa:

Koulutettavien uusien pelastajien määrä on alimitoitettu

Selonteon mukaan pelastustoimen koulutusjärjestelmä uudistetaan ja näin turvataan osaava ja riittävä henkilöstö pelastusalan palveluihin.

Sisäministeriön 13.9.2021 päivittämän Pelastajatarve 2020–2030 -muistion mukaan Keva on arvioinut pelastusalan päätoimisen henkilöstön eläkepoistuman olevan keskimäärin 145 henkilöä vuodessa. Eläkepoistuman lisäksi pelastuslaitokset ovat arvioineet kansallisesti olevan tarvetta yli 1000:lle uudelle pelastajalle vuosien 2021–2030 aikana johtuen pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantamisesta ja varallaolojärjestelmään liittyvistä muutoksista.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos toteaa, ettei pelastustoimen koulutusjärjestelmän uusiminen tule ratkaisemaan akuuttia henkilöstöpulaa, vaan koulutusjärjestelmän uudistuksella haetaan pitkän aikavälin ratkaisuja koulutuskokonaisuuden, pelastusalan kiinnostavuuden ja urapolkujen suhteen.

Helsingin kaupunki on vuosikymmeniä omalla rahoituksellaan ylläpitänyt Helsingin kaupungin Pelastuskoulua pelastuslain 55 §:n 2 momentin mukaisella sisäministeriön luvalla. Pelastuskoulun nykyinen toimilupa on voimassa 4.9.2023 asti.

Valtion rahoittamasta pelastusopistosta valmistuu noin 120 pelastajaa/vuosi ja Helsingin pelastuskoulusta 15 pelastajaa/vuosi. Näiden yhteenlaskettu nykyinen koulutuskapasiteetti ei siten riitä edes pelastajien

kansallisen eläkepoistuman korvaamiseen. Pelkästään Helsingissä keskimääräinen vuosipoistuma on 13 henkilöä vuodessa; tämän lisäksi Helsingin pelastuslaitoksen palvelutason kehittämisestä johtuva lisäystarve on 150 pelastajaa vuoteen 2030 mennessä.

Sisäministeriö on vuosien ajan toistuvasti viestinyt siitä, että valtio huolehtii riittävästä pelastajien koulutusmäärästä ja että Helsingin Pelastuskoulu voidaan lakkauttaa. Helsingin kaupungin pelastuslaitos on erittäin huolestunut siitä, että huolimatta sisäministeriön tiedossa olevasta akuutista pelastajapulasta, Helsingin pelastuskoulun jatko on edelleen vaakalaudalla eikä pelastustoimen koulutus saanut sille esitettyä kolmen miljoonan euron lisäystä hallituksen vuoden 2022 talousarvioesityksessä.

Helsingin kaupunki on 7.10.2021 hakenut sisäministeriöltä jatkoa Helsingin pelastuskoulun toimiluvalle siten, että lupa olisi toistaiseksi voimassa oleva. Pelastuskoulun toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toimilupaan mahdollisesti myöhemmin tehtävien muutosten pitäisi tulla voimaan vähintään 12 kuukauden viiveellä ja muutoksia ei missään tapauksessa tulisi tehdä ennen vuotta 2026. Helsingin kaupunki on myös katsonut, että sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen tultua voimaan 1.1.2023, pelastuskoulussa annettavan koulutuksen rahoituksen tulee lähtökohtaisesti tulla valtiolta.

Pelastustoimen toimintaedellytysten turvaaminen sote-uudistuksessa

Selonteon mukaan pelastustoimen toimintaedellytyksiä ja tarvittavaa henkilöstömitoitusta arvioidaan pelastustoimen uudistuksessa osana sote-uudistusta. Lisäksi selonteossa todetaan, että pelastustoimen kalusto, mukaan lukien materiaalinen varautuminen ja materiaalisen avun antaminen suuronnettomuuksiin, vaativat investointeja.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos ilmaisee syvän huolensa siitä, että pelastustoimen rahoituspohja sote-uudistuksessa on alimitoitettu. Rahoituksessa ei ole huomioitu merkittäviä palvelutasoon ja toiminnan kehittämiseen liittyviä kasvupaineita, minkä lisäksi rahoitusperusteet eivät riittävässä määrin huomioi mm. Helsingin kaupungin erityispiirteitä. Rahoitusperusteet jättävät huomiotta mm. tiheän kaupunkirakenteen aiheuttamat liikenteelliset haasteet, pendelöinnin vaikutukset henkilömäärästä riippuviin riskeihin sekä maahanmuuton, segregaation, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttaman kuormituksen.

Uudistuksessa ei myöskään ole tarpeellisessa määrin huomioitu pelastustoimen kansallisen ICT:n kehittämisen kustannuksia ja niiden rahoituspohjan jakautumista sisäministeriön ja hyvinvointialueiden kesken. Valtion talous- ja strategiaohjauksen merkittävä kasvu ehdotetun uudistuksen myötä tuo paineita lisätä kaikille hallinnon tasoille kyvykkyyttä

tiedolla johtamisen, analytiikan ja raportoinnin tueksi. Tämä tulee edellyttämään asiantuntijaresurssien lisäyksiä sisäministeriöön, aluehallintovirastoon ja jokaisen hyvinvointialueen pelastustoimen johtamiseen.

Pelastuslaitosten resurssit tiedolla johtamiseen ja sitä tukeviin järjestelmiin ovat jo nykyisellään merkittävästi alimitoitetut. Valtion talous- ja strategiaohjauksen merkittävä kasvu tulee aiheuttamaan tarpeen lisätä kyvykkyyksiä johtamiseen, analytiikkaan, omavalvontaan ja talouden suunnitteluun ja kontrollointiin kullekin hyvinvointialueelle, ministeriöihin ja valtion paikallishallinnon tasolle. Helsingin pelastustoimen arvion mukaan uudistuksesta johtuva valtakunnallinen asiantuntijoiden lisätarve pelastustoimeen 30-50 henkilötyövuotta. Näitä resurssitarpeita ei ole sote-uudistuksen pelastustoimea koskevassa rahoituspohjassa lainkaan huomioitu.

Selonteossa todetaan, että sisäisen turvallisuuden palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen koko Suomen alueella edellyttää riittävää, oikein kohdennettua rahoitusta henkilöstömenoihin, toimitilamenoihin, kalustoon ja ICT-järjestelmiin, sekä henkilöstön ammatillisen osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja että sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon pysyvän henkilöstömäärän säilyttäminen vuoden 2020 tasolla edellyttää lisäresursseja.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos pitää olennaisen tärkeänä, että sisäisen turvallisuuden selontekoon otetaan nykyistä vahvemmin mainin-ta lisärahoitustarpeesta pelastustoimen kasvavan henkilöstömäärän, ICT-menojen sekä kalusto ja toimitilatarpeiden johdosta.

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Eduskunnan hallintovaliokunta	Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 20.10.2021 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty 20.10.2021.

Pelastuskomentaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §